

IGAZFALVA

Igazfalva (románul Dumbrava) Lugostól 30 km-re keletre található község, amelynek a névadó falun kívül része még Rekettye (Răchita) és Bukovec (Bucovăț). Magyarok csak Igazfalván élnek (615), összlakossága 2002-ben 2700 személy.

A Facsádtól (Făget) D-Ny-ra fekvő község román neve Dumbrava, amelynek értelme 'liget'. Az 1893-ban Békés és Csanád megyei református magyarokkal benépesített telepés község részére egy elenyészett Krassó-Szörény megyei falu nevét újították fel. A Ferde (Fârdea) közelében fekvő egykori Igazfalva [1454: *Alsó Igazfalva*, *Felsev Igazfalva*] neve az *Igaz* [1366: „Nicolao dicto *Igaz*” személynévből és a birtokos személyraggal ellátott *falu* főnévből tevődött össze.¹

A kiterjedt erdők helyén, amelyek Temesvártól Facsádig 70-80 km hosszan kisebb-nagyobb megszakításokkal a Temesnek és Begának termékeny síkjait, valamint dombos vidékeit borították, Vadászerdő, Bodófalva és Igazfalva nagyközségek lakói élnek. Igazfalva létezésének legrégebbi írott emléke 1454-ből való, amikor az aradi káptalan *Hunyadi Jánost* a turdi kerület birtokába beiktatta, amelybe Alsó- és Felső Igazfalva is tartozott. Eleinte 205 házhely volt a faluban, ezeket Vésztőn, Köröstarcsán, Békésen, Gyomán és Makón toborzott telepéseknek adták át. A telepítési okmányok aláírása (1893) utáni évben 186 családfő jött el új lakhelyének felépítésére.

A lakóházakat a telepesek építették vályogból vagy vertföldből. A faanyagot és az ácsmunkát, ajtókat és az ablakokat a kincstár előlegezte nekik 750 koronáért. A föld barna agyagos, kissé nyers, de a gazda fáradságát meghálálta. Lassan haladt az irtás, 1898 tavaszán öt év után a szántóföldeknek, káposztásoknak csak a harmadrésze volt tiszta a cserjéktől és a tuskóktól. A szorgalmasak telkeit megszűröl meg lehetett ismerni, házaikat tisztára meszelték, istállójuk tele volt marhával, góréjuk tömve kukoricával. A nyitott színben

¹ Kiss Lajos: *Földrajzi nevek etimológiai szótára*, Akadémiai Kiadó. Budapest, 1988. I. kötet (A-K), 621. o., Igazfalva címszó alatt.

egy-két vastengelyű kocsis, vasborona, eke, itt-ott vetőgép, szelelő-rosta, szecska vagy répavágó is látható volt, az udvarokon sok baromfi. 1905-ben huszonhat útlevelet adtak ki, akik nem boldogultak kivándoroltak Amerikába, vagy Kanadába szerencsét próbálni.²

Igazfalva református temploma

Az alapításkor még Krassó-Szörény vármegyéhez tartozó Igazfalván 1903. november 6-án avatták fel ünnepélyes keretek között a *Darányi Ignác* földművelődési miniszter megrendelésére *Alpár Ignác* tervezte, építészeti szempontból értékes református templomot. Az ünnepségen felavatási imádságot mondott Dombi Lajos esperes, gyulai lelkipásztor, prédikált Garzó Gyula tanácsbíró gyulai lelkipásztor, keresztelt Futó Zoltán egyházmegyei jegyző, tanácsbíró, szentesi lelkipásztor, esketett Szabó Béla igazfalvi lelkipásztor. A telepés falu közepén emelt jellegzetes tagolású és struktúrájú templom a bánsági hegyek lábánál létesült magyar közösség összetartásá-

² <http://www.irodalmijelen.hu/hirek.php?cat=hir44egyecs>

nak, erejének s jövőbe vetett bizakodásának jelképévé vált. A község lakossága érzelmileg erősen kötődött az egyszerűségében is mutatós, karakteres építményhez, miként minden „hitbeli közösség az ő saját templomához”. Alpár Ignác az igazfalvi templom esetében is a historizáló eklektika formakészletéből a neogótikus elemeket és megoldásokat részesítette előnybe.³

³ Szekernyés János: Alpár Ignác műépítész és a Bánság, In *Mindenki Kalendáriuma* 2003, 247-260. o.